

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa
6.Kbf.26/2019/5.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. év július 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntette miatt ... vádlott ellen indult büntetőügyben a Győri Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. március 21. napján kihirdetett a Kb.I.23/2017/17. számú ítéletét megváltoztatja.

... vádlottat a folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntette (Btk.441.§ (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmenti.

Az elsőfokú eljárás során felmerült 44.405,- (negyvennégyezer-négyszázöt) forint büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen az ügyészség annak kézbesítésétől számított 8 (nyolc) napon belül fellebbezést jelenhet be.

I n d o k o l á s:

A Győri Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. március 21. napján kihirdetett Kb.I.23/2017/17. számú ítéletével ... vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 441. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntetében, és 130 napi tétel, napi tételenként 1500 Ft pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 10 hónapi részletfizetést engedélyezett. A pénzbüntetés meg nem fizetése, illetve az egyhavi részlet megfizetésének elmulasztása esetére rendelkezett a szabadságvesztésre történő átváltoztatásra. A vádlottat kötelezte az eljárás során felmerült 44.405 Ft büntügyi költség megfizetésére.

A tárgyaláson a katonai ügyész a kihirdetett ítéletet tudomásul vette. A vádlott és védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.383/2019/2. számú átiratában arra tett indítványt, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Be. 606. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és vádlott bűncselekményét minősítse 3 rb. a Btk. 305. § c) pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntetéként, az ítéletet halmazati büntetésként tekintse kiszabottnak, a bűnösségi körülmények körében tüntesse fel súlyosító körülményként a többszörös halmazatot, mellőzze a büntetlen előéletre utalást, továbbá az ítélet indokolásában rögzítse, hogy a

vádlott a bűncselekmények elkövetésekor a Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k pontja szerinti hivatalos személy volt. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt. A másodfokú ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárásban ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette, a releváns bizonyítékokat megvizsgálta és azokat megfelelően értékelve. A vádlott védekezésével szemben megállapított tényállás a megalapozatlansági okoktól mentes, felülbírálatra alkalmas. Indítványozta azonban a jogi indokolás kiegészítését azzal, hogy a vádlott az elkövetési időszakban a vezető reintegrációs tiszti feladatai ellátása és a hozzá beosztott fogvatartottak munkáltatása és ellenőrzése alapján - hasonlóan a Bv. szervezetben rendszeresített munkáltatási felügyelőkhöz - a Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k pontja szerinti hivatalos személy volt, tevékenysége a Bv. intézet rendeltetésszerű működéséhez járult hozzá. Álláspontja szerint a katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére, tévedett azonban a cselekmény jogi minősítését illetően, amikor a vádlott cselekvőségét a Btk. 440. § (1) bekezdésébe ütköző szolgálati visszaélés büntettének minősítette. A vádlott magatartásával nem a katonai hierarchiában megjelenő rendet és fegyelmet sértette meg, hanem a Btk. 305. §-ában meghatározott hivatali visszaélés büntette védett jogi tárgyát, a közhatalmat gyakorló hivatalos személyek törvényes működésébe vetett közbizalmat. Mivel a vádlott 3 fogvatartottnak okozott azok folyamatos többletmunkáltatásával jogosulatlan hátrányt, amivel egyúttal magának jogosulatlan előnyt biztosított, a cselekményének a törvényes minősítése 3 rb. a Btk. 305. § c) pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntette.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a törvénnyel első ízben összeütközésbe került vádlottal szemben a Btk. 33. § (4) bekezdésében írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával indokoltan szabott ki pénzbüntetést, melynél ugyan a napi tételek száma a halmazati jelleget nem tükrözi, de a súlyosítási tilalomra figyelemmel az nem változtatható meg annak felemelésével.

A védő a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsánál előterjesztette fellebbezése részletes írásbeli indokolását, amelyben elsősorban arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, védencét az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel, mert a vádlott írásbeli felhatalmazás birtokában járt el a munkáltatói jogkör gyakorlójaként, ekként jogi lehetősége volt a fogvatartotti feladatok meghatározására. Másodsorban szintén védencének felmentését indítványozta azon az alapon, hogy az intézményi hierarchiában felette álló személyek előzetes tudtával és teljes egyetértésével végeztetett el olyan feladatokat a fogvatartottakkal, amelyek az elítéltek munkaköri leírásaiban nincsenek külön nevesítve. Ezen körülményre figyelemmel pedig alappal hihette azt, hogy az utóbb terhére rótt magatartás nem lehet jogellenes. Védenccé tehát tévedésben volt a cselekménye társadalomra veszélyessége kérdésében. Harmadsorban arra tett indítványt, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú katonai tanács ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására, mert az ítélet iratellenes, továbbá a bíróság nem teljesítette megfelelően az indokolási kötelezettségét.

Elsődleges indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete 5. oldalán a vádlott és a fogvatartottak munkaköri leírásából adódó helyzetet tévesen értékelte, amikor azt rögzítette, hogy a vádlott valóban adhatott nekik munkát, de a bíróság álláspontja szerint ennek kizárólag a könyvtárosi munkakörhöz kellett kapcsolódnia. A fogvatartottak munkaköri leírása szerint ugyanis a terhelt jogosult volt egyedi, eseti jelleggel más feladatokkal is megbízni a munkavégzésre irányuló jogviszonnyal érintett fogvatartottakat. Az egyéb munka elvégzésének kötelezettsége a fogvatartotti oldalon értelemszerűen jogosultságot jelent a vádlott részére. A védői álláspont szerint, tehát az elsőfokú bíróság iratellenesen jutott arra a jogi álláspontra, hogy a fogvatartotti munkaköri leírásokban kizárólag könyvtárosi munkakörrel kapcsolatos feladatok vannak, illetve velük csak ilyen feladatok végeztethetők el. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság

úgy jutott a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétes álláspontra, hogy a munkaköri leírásokat jóváhagyó személyek tárgyaláson történő meghallgatásától eltekintett. Másodlagos indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy a fogvatartotti munkaköri leírásokban nem nevesített feladatok elvégzéséről az intézet vezető beosztású személyei mindvégig tudomással bírtak, ilyen feladatok elvégzése az ő jóváhagyásukkal vagy éppen utasításukra történt. A vádlottat elismerésben, szóbeli biztatásban, vagy dicséretben részesítették ezen feladatok elvégzése miatt. Az ilyen munkák elvégzése nyíltan, mindenki előtt történt. Ezen körülményekre figyelemmel a vádlott tévedésben volt abban a kérdésben, hogy magatartásának van-e társadalomra veszélyessége.

A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezése írásbeli indokolásában foglaltakat teljes egészében fenntartotta, azt megismételte.

A vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában az eljárás során előterjesztett védekezését fenntartotta, csatlakozott védőjéhez és felmentését kérte.

A vádlott és védője által bejelentett fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján teljeskörűen bírálta felül.

A vádlottnak és védőjének a felmentésre irányuló fellebbezése alapos.

A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács késlekedett az ügy kitűzésével és ezzel eljárási szabálysértést vétett. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy az ügy 2017. szeptember 5. napján érkezett a Győri Törvényszék Katonai Tanácsához és még a kitűzésre is a jelenleg hatályos Be. hatálybalépése előtt, 2018. június 21. napján került sor. Az elsőfokú bíróság ezzel megszegte az 1998. évi XIX. tv. 278. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, mert a vádirat kézbesítése 2017. december 22. napján megtörtént, de a tárgyalási határnap megállapítása harminc napon belül nem történt meg. Megállapítható ugyanakkor, hogy ez a mulasztás nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására és a katonai tanács az egyéb eljárási szabályokat betartotta.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékok értékelését elvégezte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott a nyomozás során tett írásbeli vallomásában majd a tárgyaláson is tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Álláspontja szerint nem követett el bűncselekményt, mert a fogvatartotti munkaköri leírásokban szerepel az, hogy az általa adott egyedi feladatokat is el kell végezni, tehát a könyvtáron kívüli munkáltatás tekintetében is írásbeli felhatalmazással bírt feladatszabásra, másrészt elöljárói is tudtak az ilyen munkáltatásáról. Az elsőfokú bíróság eljárása során kihallgatta az ügyben fogvatartottként érintett tanúkat, valamint a büntetés-végrehajtási intézet azon dolgozóit, akik közvetlenül észlelték a váddal érintett terhelti magatartást. Egy tanú nyomozati szakban tett vallomását felolvasás útján tette a tárgyalás anyagává. Ismertette a releváns okirati bizonyítékokat, köztük a vádlott, valamint a munkáltatása alá tartozó fogvatartottak munkaköri leírásait.

A katonai tanács ítélete negyedik oldalán maga is rögzítette, hogy mind a három fogvatartott részére kiadott munkaköri leírás tartalmazza azt, hogy e fogvatartottak kötelesek minden olyan feladatot ellátni, amelyet a munkáltatójuk egyedi, eseti jelleggel meghatároz részükre.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú katonai tanács az elsőfokú ítéletben rögzített történeti tényállás harmadik bekezdésében iratellenesen rögzítette, hogy a vádlott saját

oktatásszervezéssel kapcsolatos feladatait is elvégeztette a fogvatartottakkal, ezért az ítélet a Be.592.§ (2) bekezdés c) pontja alapján megalapozatlan. Mind a vádlotti, mind a fogvatartotti, mind az egyéb tanúk vallomásai alapján megállapítható, hogy a vádlott a fogvatartottak bevonásával, segítségükkel végezte a munkáját. Tehát nem helytálló az a megállapítás, hogy a vádlott munkáját F., M. és Gy. elítéltekkel elvégeztette, ezzel azt a benyomást keltve, hogy abban nem is vett részt. Á. őrnagy és az érintett fogvatartottak listákon szereplő adatok egyeztetését végezték, és az adatokat a vádlott rögzítette a számítógépen. A másodfokú bíróság a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontja szerinti az ítélet részbeni megalapozatlanságát a rendelkezésre álló iratok alapján a Be. 593.§ (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel kiküszöböli és a tényállást a következők szerint helyesbíti: "vádlott legalább 2016 év eleje óta a fogvatartotti könyvtárba beosztott könyvtárosok munkáltatásáért is felelős nevelőként a saját oktatásszervezéssel kapcsolatos feladataiba bevonta F.Zs. M.Á. és Gy.G. fogvatartottakat, akik jellemzően az adatok egyeztetésében nyújtottak neki segítséget. "

Az elsőfokú ítéletben írt történeti tényállás utolsó bekezdése rögzíti, hogy a könyvtárba beosztott fogvatartottak munkaköri leírásában nem szerepel, hogy az oktatással kapcsolatos bármilyen feladatot el kellene, illetve el lehetne végezniük. E körben arra utal a másodfokú bíróság, hogy a fogvatartottaknak a konkrét oktatási cselekményhez kapcsolódó feladatai valóban nem voltak, azonban mindhárom fogvatartott munkaköri leírása tartalmazza, hogy feladataik közé tartozott az iskolával kapcsolatos takarítási munkálatok elvégzése, valamint az elítélt iskola szemléltető eszközeinek és oktatási segédleteinek kezelése és nyilvántartása, amelyekért anyagilag is felelősek voltak. Bár közvetlenül nem a vádlotti magatartáshoz kapcsolódik, azonban szükséges megjegyezni, hogy mindhárom a fogvatartott munkaköri leírása külön pontban rögzíti a tilalmazott magatartásokat és ezek között a munkavégzéssel kapcsolatban kizárólag a magán jellegű munkavégzés tilalma szerepel.

Összességében azonban megállapítható, hogy az ítéletábra által tett helyesbítéssel az elsőfokú ítéletben rögzített tényállás megalapozott, mentes a Be. 592.§-ában írt megalapozatlansági okoktól.

Nem tévedett a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, amikor átiratában kifejtette, hogy a hivatásos Bv. testületi tag vádlott a foglalkoztatása alá tartozó fogvatartottakkal összefüggésben terhére rótt a Btk. 441. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntetettét nem követhette el. A hivatkozott szolgálati büntetettét az követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon, illetve jogtalan előnyt szerezzen, szolgálati hatalmával vagy helyzetével visszaél. A vádlottnak azonban ilyen szolgálati helyzete vagy hatalma a fogvatartottakkal összefüggésben nem volt, az elítéltek neki nem beosztottai, alárendeltjei voltak, ő pedig nem volt a szolgálati előljárójuk. A szolgálati visszaélés büntette katonai bűncselekmény, az katonai életviszonyok között követhető el, továbbá más a védett jogi tárgya, mint a hivatali visszaélésnek. A fogvatartottak a büntetés-végrehajtási szervezet hierarchiájában nem szerepelnek. A könyvtárban történő közös munkavégzés ellenére is a vádlott és a büntetés-végrehajtási intézetben büntetésüket töltő személyek viszonya hivatali kapcsolat. A büntetésüket töltő elítéltek vonatkozásában a vádlott a Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k. pontja szerinti hivatalos személy, aki ilyen minőségében szolgálati visszaélést nem, hanem a Btk. 305. § -ában írt hivatali visszaélés büntetettét követheti el.

A hivatali visszaélés büntetettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hivatali hatáskörét túllépi vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél. E cselekmény célzatos, csak egyenes szándékkal valósítható meg.

A vádlott a munkaköri leírásában rögzítettek szerint igen szerteágazó feladatkört látott el, melyek

között az oktatásszervezés is szerepelt. A munkaköri leírása is igen részletesen, számos pontban rögzíti az ezzel kapcsolatos feladatait. A vádlottnak a tárgyaláson tett vallomása, a fogvatartott tanúk vallomásai, de a rendelkezésre álló iratok alapján is a feladatok határidőre történő elvégzése nagy mennyiségű munka kifejtését igényelte. A Legfelsőbb Bíróság az EBH.2001.392. számú elvi határozatában leírtak szerint a hivatali visszaélés célzatos bűncselekmény, amely akkor valósul meg, ha a hivatalos személy elkövető a jogellenes cél elérése érdekében a hivatali kötelezettségét egyenes szándékkal szegi meg, illetve a hivatali helyzetét, a beosztásából eredő lehetőségeit visszaélő módon kihasználva kíván jogtalan előnyhöz jutni, vagy jogtalan hátrányt okozni. A bűnösség megállapításának feltétele tehát nem csupán az, hogy a vádlott magatartása célzatos legyen, hanem az, hogy annak jogellenes célra kell irányulnia. A jogellenes célzat pedig nem értelmezhető a vádlott azon magatartása kapcsán, hogy a munkáltatása alá tartozó fogvatartottakat az oktatásszervezési feladatainak elvégzésébe bevonta az elvégzendő feladatok határidőben történő teljesítése érdekében. Mivel ... fogvatartottak segítségével, de maga végezte a feladatkörébe utalt oktatásszervezési feladatokat, így az sem merül fel, hogy jogtalan előnyt azáltal szerzett volna, hogy a saját munkáját a könyvtárba a beosztott elítéltekkel végeztette. A vádlott a büntetés-végrehajtási intézet érdekében járt el. A vádlott magatartásából, tehát a jogellenes célzat, mint törvényi tényállási elem hiányzik, így cselekménye bűncselekményt nem valósított meg.

Megállapítható ugyanakkor az is, hogy a tényállásban rögzített vádlotti magatartásból a társadalomra veszélyesség, - mint Btk. 4. § (1) bekezdésében írt bűncselekmény fogalom egyik eleme - is hiányzik. A Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti. N. F. tudományos álláspontja szerint társadalomra veszélyes (materiálisan is jogellenes) a jogi tárgyat az elkövetéskor fennforgó feltételek alapján reálisan sértő vagy veszélyeztető olyan cselekmény, amelynek megfelelő társadalmi előnye nincs, vagy kellőképpen nincs kompenzálva. Megállapítható, hogy a vádlott részéről hasznos és szükséges volt a munkáltatása alá tartozó fogvatartottaknak az oktatásszervezési feladatok elvégzésébe történő bevonása a feladatok időben történő elvégzése érdekében.

Az adatbiztonsági szabályok megsértése miatt a vádlottal szemben fegyelmi eljárás indult a szolgálati helyén. A jelen eljárásban nem merült fel adat arra vonatkozóan, illetve életszerűtlen is hogy a vádlottat a fogvatartottak bevonása során az a jogellenes cél vezette volna, hogy olyan személyi adatokhoz jussanak hozzá, melynek kezelésére nem jogosultak. A vádlotti magatartás ilyen vonatkozásával tehát a bíróságnak nem kellett foglalkoznia.

Az előzőekben foglaltakra figyelemmel, mivel a vádlott cselekménye nem meríti ki egyik bűncselekmény tényállási elemét sem, továbbá nincs társadalomra való veszélyessége, a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és ... vádlottat a folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette.

A másodfokú bíróság a felmentő ítéleti rendelkezésére figyelemmel megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során felmerült 44.405 Ft bünygyi költséget a Be. 574. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 606. § (1) és (2) bekezdésein, valamint a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontján alapszik.

Budapest 2019. július 3.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros László hb. ezredes sk.
előadó bíró

Dr. Szabó Éva hb. ezredes sk.
bíró

a kiadmány hiteléül: